

OBSAH

František Nechvátal: Horký van	7
Několik slov úvodem	10
I. PŘÍRODNÍ POMĚRY A OSÍDLENÍ KRAJINY	
II. NEJSTARŠÍ DĚJINY VELKÉHO ÚJEZDA	
Vznik osady a původ názvu	19
Pečeť V. Újezda a znaky v pečetích okolních obcí	19
Zaniklé osady v okolí	20
Nejstarší rody v obci a pohyb obyvatel	22
Nejstarší záznam o poddaných z roku 1530	24
Válka třicetiletá a zbojnictví u nás v 17. stol.	25
III. HOSPODÁŘSKÝ A SOCIÁLNÍ VÝVOJ	
1. Zemědělství	29
Názvy polních tratí	29
Pasení a chov dobytka	31
Pozemkové knihy	32
Jak se pečovalo o zvířata před sto lety	32
Štěpnice a ovocné sady	33
Počátky pěstování chmele	34
Založení JZD v roce 1957	35
Vývoj JZD za patnáct roků	36
2. Komunikace a spoje	
Stará obchodní cesta	38
Mýtná stanice na č. 98	39
Nejstarší pošta v kraji	40
První automobil v obci	41
Stavba silnice k Výklekám r. 1878	42
Stavba silnice k Varhošti a Tršicím	44
Přestavba silničních komunikací v l. 1964—70	45
3. Řemesla, obchod, průmysl a peněžnictví	
Místní výroba	46
Mlýny a pily v okolí	48
Pila ve Velkém Újezdě	48
Stolařské výrobní družstvo — prov. V. Újezd	49
Výroba zápalek	50
Výroční trhy a obchod	54
Vývoj peněžnictví	55
4. Sociální poměry	
Špitál pro chudé z roku 1749	57
Postrková stanice	58
Zemská naturální stravovací stanice	59

Zdravotnictví	59
Epidemie cholery	60
Lázně v Záhumenském mlýně	62

IV. POLITICKÝ VÝVOJ

Správa a představení obce Velkého Újezda	65
Nejstarší známý fojt	66
Války napoleonské a prusko-rakouská válka 1866	67
Předpoklady sociálních bojů	67
Obecní volby r. 1867	68
Politický zápas mezi starostou K. Richtrem a farářem A. Koutným	69
První světová válka (1914—1918)	70
Politické strany a volby za buržoazní republiky	71
Boje pracujících za kapitalismu	73
Druhá světová válka (1939—1945)	74
Partyzánská činnost	75
Zahraniční odboj	79
Osvobození Velkého Újezda Rudou armádou	87
Místní národní výbor a volby do MNV	89
Růst obce od roku 1945	92
Vedoucí úloha KSČ po roce 1945	93

V. KULTURNÍ A VEŘEJNÝ ŽIVOT

1. Dějiny školy	96
Hmotné podmínky učitelů v 18. a 19. století	101
Stav výstavby nové školy v přítomné době	104
Učitelé, kteří působili v obci	104
2. Dějiny kostela sv. Jakuba Většího	105
Dějiny hřbitova	113
Matriky	114
3. Veřejný život v obci	116
Spolková činnost a Spolek divadelních ochotníků	116
Sdružování řemesel do spolků	117
Velkoujezdská kapela	122
Sbor dobrovolných hasičů	123
Tělocvičná jednota Sokol	127
Dělnický spolek „Svornost“	129
Včelařský spolek	131
Jiné společenské organizace	132

VI. VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI

Tomáš Kovařík, první starosta obce	135
Karel Richter, dlouholetý starosta a zem. poslanec	136
MUDr. Richard Orsava, lékař — lidumil	136

Melichar Bednářík, nestor čs. surdopedagogiky	138
František Nechvátal, básník	139
Zasloužilý umělec, univ. prof. Vladimír Navrátil	141

PŘÍLOHY

I. Pověsti a povídky z našeho kraje	143
II. Majitelé jednotlivých domovních čísel	153
III. Statistické tabulky	157
IV. Chronologický přehled událostí	159
V. Materiály k dějinám sousedních obcí	
1. Daskabát	162
2. Kozlov (osada Města Libavé)	167
3. Lazníčky (a osada Švrčov)	169
4. Ranošov (zaniklá osada)	173
5. Slavkov (osada Města Libavé)	174
6. Staměřice—Skoky	175
7. Varhošť (zaniklá osada)	180
8. Výkleky	181
9. Zákřov	190
Použitá literatura	195
OBRAZOVÁ PŘÍLOHA	